

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-ter 7. szám alatt.

Telefon szám 124.

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Móka.

Makó, nov. 30.

Nevetni való volna az, ha szomorkodni nem kellene rajta, ami most a politikában történik. A nevetni való az, hogy odafönn Bécsben az összmagyarokat hülyéknek és kötözni való bolondoknak tartják. A szomorkodni való pedig az, hogy biznak Bécsben a magyarok ostobaságában.

A véderőjavaslatok nem kellettek Magyarországnak. Az obstrukció szerencsésen meghusított a merényletet, amely bennük foglaltott Magyarországot és népei ellen. Kénytelen-kelletlen engedniök kellett, úgy hogy a hétnek csak két napján tárgyalják azokat technikázás nélkül. Így aztán a káposzta sem maradt meg s a kecske sem lakott jól. Ők ezt a kormánymentőség megóvásának nevezik röviden és humorosan. Nekik tetszik ez az elnevezés. Ám teljék kedvük benne.

De ami aztán következett, az már olyan móka számba megy, hogy nevelés és fölháborító egyszermind. Nem kell Magyarországon a kétévi katonai szolgálat létszámemeléssel? . . . Jó, hát legyen létszámfölemelés kétévi szolgálat nélkül! . . . A három év maradjon meg, ha a parlamentek úgy kívánják, de a létszámemeléstől semmi módon nem akarnak elállni a katonai körök.

Egészen komoly orcával, anélkül, hogy szempilláik megrezdülne, röpitik világgá ezt a tervet, mely nem egyéb szemérmelen orcátlanságnál. Amijó volt a véderőreformban, ami a népek megkönnyítésére szolgált volna, azt egyszerűen kivesszük belőle. Ami teher foglaltatott benne, azt meghagyják.

Mintha csak azt mondanák: Ti rossznak, terhesnek, elfogadhatatlannak mondjátok az első javaslatainkat. Helyes! Engedünk. De adunk e javaslatoknál hihetetlenül rosszabbat, terhesebbet, elfogadhatatlannabbat, tessék megenni és lenyelni ezt.

Vajjon milyen boszorkánykonyhában készült ez a móka-terv? Ki hitette el az uralkodóval, a katonai körökkel, az összes illetékes bécsi tényezőkkel, hogy a magyar ellenzéki politikusok ilyen nagystílusú ostobák és jobbnak tartják majd a rosszabbat? Ki hitette el velük, hogy egyszerűen vakság lép meg az egész magyar közzéle-

ményt, a harcoló, a népjogokért küzdő ellenzék, hogy ezt akceptabilisnak fogják tartani.

Meglehetősen gyalázatos insznuáció az, föltételezni ilyet a magyar ellenzék vezető politikusaitól. Nem elég erre kacagással válaszolni. Azt tartja minden ember, hogy mihelyt konkrét módon előállnak majd a móka-propozícióval, egyszerűen föl kellene rugni az egész békemegállapodást és elő kellene venni megint a technikai obstrukció teljes apparátusát.

Ez volna a legmértőbb válasz erre a mókára. Hadd lássák Bécsben, egy országgal ennyire még sem szabad tréfát űzni.

Ismét a főváros.

A belügyi tárca tárgyalása.

A t. Ház ülése.

— Telefon tudósítás. —

Budapest, nov. 30.

A képviselőház ma délelőtt folytatta a belügyi költségvetés tárgyalását. — A Házban ma ismét szőnyegre került a fővárosi kérdés, amennyiben *Szmrecsányi* György néppárti képviselő folytatta a főváros törvényhatósága ellen felhozott vádjait. A zárszó jogával élve, ma ismét hosszú beszédben kelt ki a főváros vezető-sége ellen. Sorra vette Vázsonyi, Hock János és Márkus József beszédeit s Polónyi Géza utjain haladva, hevesen kritizálta a klikkeket és a fővárosi üzemek vezetőségét.

A mai ülést Návay Lajos elnök fél tizenegy órakor nyitotta meg.

A napirend szerint következett a belügyi tárca tárgyalásának folytatása.

A törvényhatóságok tételénél.

Szmrecsányi György néppárti a zárszó jogán beszélt. Most is állítja, hogy a főváros adminisztrációja a legnagyobb veszedelem elé néz, ha a fővárosi törvényt sürgősen meg nem alkotják. Örül annak, hogy úgy a miniszterelnök, mint a többi fölszólalók hozzájárultak ahhoz a határozati javaslatához, hogy a kormány sürgősen terjessze be a fővárosi törvény revíziójáról szóló javaslatot. Ő nem sajnálja a főváros tisztviselőitől a nagyobb fizetést, csak aggodalmának adott kifejezést, hogy olyan városban, amely sok milliós kölcsönökből él, egészséges-e ez az állapot? Hogy új állásokat szerveztek a fővá-

rosban, azt nem a levegőből vette, hanem a főváros hivatalos lapjának híradásából. Föuntartja most is azt az állítást, hogy a fővárosi szabályrendelet beleütközik a törvénybe. Nem látja azt, hogy a főváros a történeti hagyományok alapján fejlődött nemzeti város. Most is állítja, hogy a fővárosi demokraták soraiból indul ki a féktelen internacionális izgatás, amely megmértelyezi összes intézményeinket. Idézi Hock Jánosnak a főváros szellemét bíráló szavait, a melyek szerinte megerősítik állításait.

Való az, hogy egy lap azt írta, hogy a fővárosi bizottságban olyanok vannak, akiket megvesztegettek. Megütöközzel konstatálja, hogy ilyen vadak megtorlatlanul hangzottak el. (Zaj.)

Molnár János: Az egész bizottság nem olvas újságot? (Zajos derűtség.)

Szmrecsányi György utal arra, hogy nem a kommunizálás ellen foglalt állást, hanem annak keresztülvitele ellen. A védők beszétek minderről, a kenyérgyárról, a lómészárszékről, de arra nem adtak választ, hogy a gázgyár kérdésénél megvédtek-e a főváros érdekeit. Hisz a főváros milliókkal váltotta meg a gázgyári üzemet, nem gondoskodtak a kellő felügyeletről. Klasszikus tanuja állításainak igaza mellett maga a belügyminiszter, aki tegnapi leiratában nem hagyta jóvá a gázgyári szabályrendeletet. A következmények neki adtak igazat s azért most gratulál a belügyminiszternek, hogy bele mert nyúlni a fővárosi darázs-fészekbe s nem törődve a klikkek hatalmával, utját álta a személyes érdekek előlötölésének. (Zajos helyeslés az ellenzéken.)

Ülés vége 2 órakor.

— A városi széképület felülvizsgálata. Nincs ugyan még kész a városi széképület átalakításának munkálata, mindannak dacára a városi tanács mai üléséből kifolyólag egy bizottságot küldött ki annak a megvizsgálására, hogy a régi anyagokat miként használták be és mi történjék a megmaradt régi anyagokkal. E bizottságnak tagjai *Gera* Sámuel városi főjegyző, *Bán* Zsigmond dr. városi közigazgatási ügyész, *Mágori* Sámuel községi bíró és *Nagy* István városi tanácsos. E bizottság pár nap leforgása alatt meg fogja vizsgálni e tekintetben a széképület átalakítási munkálatait és ugyanez alkalomból javaslatot terjeszt be a tanácshoz a megmaradt régi építési anyagok értékesítésére nézve is.

SIKKASZTÓ bankfiuk.

Kecskeméti Győző módszerén.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 30.

Tegnap délelőtt a budapesti Hollandi Életbiztosító Társaság igazgatója az intézet egyik tisztviselőjét, *Biró* (Braun) Mihályt *Biller* bankszolgával elküldte a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Kossuth-utcai fiókjába, hogy az intézet számára harmincezer koronát hozzon el. A tisztviselő és a szolgálta el is mentek a bankhoz és ott csekkre fel is vették a jelzett összeget. Mikor a Kossuth-utca sarkára értek, a tisztviselő egy levelet vett ki zsebéből s azt átadta a szolgának:

— Nézze *Biller*, én elfelejtettem ezt a levelet átadni. Menjen vissza a kereskedelmi bankba, adja át a levelet az igazgatónak. A táskát adja ide, majd én tartom és itt a sarkon megvárom. (Kecskeméthy is így szabadult meg az öt kísérő szolgától.)

A szolgálta gyanútlanul adta át a táskát, amelyben a harmincezer korona volt. Elvitte a levelet és körülbelül husz perc múlva visszaérkezett a kijelölt helyre. A banktisztviselőt azonban nem találta ott, várt egy darabig, hogy hátha csak valamelyik üzletbe ment be, de hiába.

A bankban amikor látták, hogy délután is hiába várják *Biró* Tibor az intézet igazgatója felment a rendőrségre és megtette a feljelentést *Biró* ellen.

A rendőrségen mindjárt kinyomozták, hogy *Biró* már régóta tervszerűen készült a sikkasztásra és nem egyedül követte azt el, hanem *Makoss Géza* nevű barátjával, aki szintén a károsult intézet hivatalnokja és a sikkasztóval együtt eltűnt.

Megtudták azt is, hogy a sikkasztók két nő társaságában szöktek. A detektívönök a vasuti vonalakon intézkedett a szökevények feltartóztatása iránt. Végig telefonáltak az összes fővárosi autó-garage-okat és megkérdezték, nem bérlet-e két fiatalember gépkocsit tura utazásra.

Az ötlet tényleg eredménnyel járt, mert a Ráday-utcai Központi gépkocsiforgalmi részvénytársaság rögtön elmondotta, hogy délben két husz év körüli fiatal-ember a tőlük bérlet autójukon Bécs felé utazott.

Az egyetlen feladat most a szökevények kézrekerítése volt. Küldözgettek széjjel az egész országba a két

A közkedvelt makói IDEÁL-crème, ma már a legtökéletesebb arcfinomító

vegyi készítmény, mely állandóan használva, az arcnak üdeséget, szépséget kölcsönöz. Egyedül a készítőnél,

Kudar Lajos

makói újvárosi gyógyszerárban kaphatók.

Ideál-crém 1 tévely 1 korona, Ideál-tej 1 korona, Ideál-szappan 70 fillér, Ideál-pouder 3 féle színben, u. m.: fehér, rózsás és krém színben, dobozza 1 kor. Csak az a valódi készítmény, mely törvényes védjegyben KUDAR-névvél van ellátva. E készítmények Párisban 1897-ben aranyéremmel, díszokl. és francia éremkereszttel lettek kitüntetve!

23

sikkasztó személyleírását, mikor belépett az ügyeleti szobába Groszmann garage-mester és egy táviratot adott át a detektívönöknek. A sürgöny Veszprémből jött, a garagenak címezve. Tartalma a következő volt:

Este Veszprémbe értünk, holnap Grácba megyünk.

Laci

Tomajay László, a szökevények autóját vezető sofőr értesítése volt ez.

Erre aztán sürgönyöztek a veszprémi rendőrséghez.

Almássy Árpád, Veszprém rendőrkapitánya, megkapván a budapesti rendőrség táviratát, azonnal érdeklődött, kik érkeztek a „Korona” szállodába? A vendégkönyvből a szökevények így írták be neveiket:

„Faragó testvérek, nászutazók, nejeikkal.”

A veszprémi rendőrkapitány kopogtatott Bíró Béla szobájának ajtaján.

— Szabad! — hangzott a válasz s nyomban belülről megfordult a kulcs a zárba.

A kapitány nem azt mondta, hogy Faragót keresi, hanem nyomban ezt mondta:

— Bíró Bélát keresem!

A bűnös ember rémületében hirtelen elfelejtette, hogy Faragónak adta ki magát, halálsápadt lett és így válaszolt:

— Én vagyok!

— Hol a pénz? — rivallt rá a rendőr.

— Itt a pénz!

S azonnal átnyújtotta a börténkát. A helyzet oly komikus volt, a bűnös ember oly hamar elvesztette lélekjelenetét, hogy a rendőr is mosolygott.

A börténkában találtak 22 darab ezrest, 52 darab százast, 96 darab 20 koronást és 1 darab 10 koronást. Összesen 29.130 koronát. Tehát összesen 870 korona hiányzott. S még megkerül az 800 korona is, amit a gépkocsisért fizettek le a sikkasztók.

Vásároltak azonkívül a sikkasztók két browning-pisztolyt és egy pár bokavédőt. A Hollandi Biztosítónak tehát majdnem az egész pénze megterül.

Szekendi Tibor nevű egyén tegnap a rendőrségen jelentkezett, azt állította, hogy ismeri a bűnösöket. Bűntársa, sőt értelmi szerzője volt az egész dolognak.

Azert hagyta eszerben Bíró Szekendit, mert ez az utóbbi Bíró anyjával összezördült. Bíró édesanyja szemére lobbantotta Szekendinek, hogy a fiának a megrontója. Ezen azután Bíró Szekendivel is összeveszett és elhatározta, hogy Markost avatja bele a dologba és azzal szöki meg.

A kihallgatáson Bíró még bevallotta, hogy Svájca akartak szöki. Ott egy kisebb helyen akartak letelepedni, hogy megvárják, míg a zaj elül.

Építkezés miatt
ügyvédi irodámat
 ideiglenesen a Jenei-féle házba, (Megyeház-utca) helyeztem át.
Dr. Nagy Sándor
 ügyvéd.

x Naponta friss „Baksör”
 kapható Érdeky József Barcsay-utcai vendéglőjében.

A szerelmes gazdász

Odahagyott állást, jövőt — egy cigányleányért.

Furcsa lakodalom.

— Saját tudósítónktól —

Makó, nov. 29.

Ipolya Ernő okievelés gazdatiszt, néhai Ipolyi Arnold nagyváradi megyéspüspök unoka cseszt ez év szeptemberében alkalmazta a barmódi nagybérlet bérlője olyanformán, hogy ha szolgálataival meglesz elégedve, 1912 január 1-én véglegesíti. Ez már fényes is vált volna, ha Ipolyi Ernő meg nem ismerkedik Gulácsi Julianna nevű cigánylányával, aki iránt heves szerelemre gyulladt.

Bement Szalontára és ott az imádott nővel két éjszakán és napon keresztül lumpolt, ott hagyva árván a barmódi gazdaságot, megfedkezve arról, hogy ez a kis céccó esetleg az állásába kerülhet.

A két nap után Ipolyi elhatározta, hogy törvényes nejevé teszi Gulácsi Juliannát, a szép cigányleányt. Előszerezte okmányait, a magáét is, araját is és beállított Költő Kálmán anyakönyvezetőhöz, a brácsos és nagybögös, mint házassági tanak kíséretében és kérte, hogy Költő adja össze őket nyomban.

Költőtől azt a felvilágosítást nyerték, hogy ez a dolog nem megy csak olyan könnyen. Abhoz alispáni dispenczió, a menyasszony részéről, kiskoru lévén, születési bejegyzés nyilatkozat kell, de a szerelmes pár nem tágitott s miután Költő anyakönyvezető nem volt hajlandó őket összeadni, megszöktek Pestre, ott hagyva a nagy násznépet, melyet a Gulácsi cigány portájára összecsdített.

A lakodalomból ilyenformán nem lett semmi, a szerelmes pár azonban Budapesten éli boldog mézes-heteit és a szerelmi ügy fináléjaként Ipolyit, akit már csaknem véglegesítettek, elcsapták gazdatiszti állásából.

Nesze neked Ámor!

A református egyházból

Kódsi már is mehet.

— Saját tudósítónktól. —

Milanó, nov. 30.

Többször megemlékeztünk már arról az áldatlan herce-hurcáról, mely a makói református egyházban az újvárosi lelkész, Bereczky László és káplánja, Kódsy János között jó ideje dúl s mely utóbbi állandóan dolgot adott az egyház presbiteriumának is.

Legutóbb — amint ezt is megírtuk — úgy határozott ez ügyben az egyháztanács, hogy a káplánnak 1912. január 3-án kell eltávoznia a makói református egyház kötelékéből.

Azóta még alig telt el egy hét, mára már újra rendkívüli ülésre hívták a presbiteriumot s újra csak a Kódsy-ügy került napirendre.

Az ülés összehívására Bereczky lelkész jelentése szolgáltatott okot, melyben az állott, hogy Kódsy segédlelkész most már legközelebbi hivatalos kötelességeinek se felel meg, ezért intézkedést kér ez ellen a papi-sztrájk ellen.

Az egyháztanács meghallgatván a jelentést, tudomásul vette s akként intézkedett, hogy sürgős felterjesztést küld az espereshez Kódsynak haladéktalanul való felfüggesztése iránt.

Vagyis most már január 3-ikáig se várnak, hogy Kódsy távozzék, hanem követelik az azonnal való eltávolítását. Az egyháztanács határozata bizonyára érvényre is jut, mert Kódsy ellen már is folyik a fegyelmi eljárás eddigi viselkedése miatt s újabb hibákkal tetézte eljárását.

Az bizonyos, hogy azok az épületes dolgok, melyeket ez a segédlelkész produkált, nem olyanok, melyek kívánatosak tennék azoknak még sokáig való megtűrését. Azonban talán mégis helyesebb lett volna az egyháztanácsból, hogy ha bármily súlyos okok dacára is elvár január 3-ig, minthogy most — éppen benne a télben — szinte egyik-napról a másik napra kiteszi a szűret segédlelkészének s vele együtt kiteszi a nincsetlenségbe azokat az ártatlanokat is, akiknek a sorsa a segédlelkész sorsával össze van kötve. A református nagy egyház csak kibirta volna ezt az egy hónapot az eddigi állapot mellett is, míg vajjon kibírják-e ezt azok, akik Kódsy elmozdításával ki tudja, milyen nyomorúságba esnek bele.

Az egy hónapig való további türellem inkább illett volna a krisztusi tanításhoz.

Varga József tragédiája.

Akit mindenki elhagyott.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, nov. 30.

A budapesti rendőrség egy jobb sorsra érdemes fiatal földműves embert toloncoolt ma délelőtt haza Makóra s inuen már tovább is vitték, egyenesen a szegedi ügyészség fogházába.

Varga József jómódu makói szülők gyermeke. Apjának, Varga Sándornak sok fertály jó földje terpeszkedik a makói határban. Anyja csak a múlt évben halt meg, nem kevesebb vagyont hagyván maga után hátra, mint amennyi az özvegyen maradt férjnek van.

A fiatal Varga József néhány év előtt házasodott, elvette a város egyik leggazdagabb emberének, ifj. Nagy György Józsefnek egyik leányát.

A fiatal pár a lehető legboldogabb családi életet élt künn a tanyák közt, ahol mindjárt összekelésük után megtelepedett.

Férj és felesége egyformán jó ember s szorgalmas munkás volt. Ahol laktak, az egész határban híre volt fáradtságot nem ismerő vas-szorgalmuknak. Igazán azt lehetett mondani, hogy nemesak nappal, hanem éjjelenként is folytonosan dolgoztak Varga Józsefék. A nehéz, verejtékes mezei munkában a gyenge asszony is folyton ott dolgozott férje oldalán.

Azonban borzasztó vézget szállta meg őket. Előbb összekülönböztek a férj szülei, úgy, hogy rettenetes lett köztük a harag. A férj szülei attól fogva hallani sem akartak róluk. Azután meg az asszony szüleivel jártak éppen így.

Mindkettőnek a szülei levették róluk minden gondjukat. Ami talán nem lett volna olyan nagy baj, hogyha azok ő velük szemben s ők azokkal szemben csak a passzivitás terén maradtak volna. Azonban — különösen az asszony szülei szemben — egyik nagyobb s bonyodalmasabb perből a másikba keveredtek s a legtöbbet ők lettek vesztesek.

Hiába dolgoztak, szorgalmaskodtak ekként a fiatal Vargáék, a sok per ellette minden keresményüket.

A sok baj — úgy látszik — megzavarta a derék, jó embert különösen akkor, amikor a múlt év őszén még a — felesége is elhagyta, aki visszaköltözött szüleihez.

Ekkor tájban történt, hogy Vargáéknek a haszonbérlet tanyáján, mely Bartha Lajos makói gazdálkodó pusztai földjén volt, az összes nyári buza termés elhamvadt az egyik éjszakán.

A vizsgálat megindult arra nézve, hogy mi okozta a tüzvész, melynek körülbelül négy ötszáz kereszt buza esett áldozatul. E közben egyszer csak jön a híre, hogy Varga József eltűnt.

Azóta senki se hallott semmitse róla.

Tegnap Budapesten ráakadtak, mint foglalkozás nélküli csavargóra. Ma meg Makóra haza toloncoiták.

A tavalyi tüzvész okozásával most öt gyanúsítják, azonnal át is kísérték a szegedi ügyészség fogházába.

A vizsgálat pedig tovább folyik, a mely majd megállapítja, hogy Varga Józsefet tavaly csakugyan a büne hajtott-e el Makóról, a melynek még a határán túl se volt addig, vagy pedig csak nagy szerencsétlensége.

Az bizonyos, hogy ha bünt követett is el nagy szerencsétlensége követette el vele.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Dec. 1. Péntek. Római kath. Elégysz. pk. 7. Gör. kath. November 13. Román vt. — Nap két 7 óra 27 perckor, nyugosít 4 óra 10 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Az időjárásban lényeges változás nem várható. — Sürgönyprognózis: Változás nem várható. Déli hőmérséklet: 6-9 fok Celsius.

— Költözködés a város házában. Most, hogy a városi széképlet átalakítási munkálatai közelednek a befejezés felé, kezdik a szétszórta hivatalokat a központhba telepíteni. A főjegyző hivatala az átalakítási munkák miatt eddig kint volt az árvaháznál, ma aztán ezt a hivatalt is elhelyezték már a városi széképlet emeleti részén.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Horváth János makói lakost ideiglenes díjtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

— A báró Erdélyi-utcaiak kérelme. A báró Erdélyi-utca lakói, mint azt már megírtuk, kérvényt adtak be Makó város tanácsához, melyben azt kéri, hogy az orosz temető mellett levő ártézi kut vize az ő utcájukig elvezetessék, egyben kijelentik a kérelmezők folyamodványukban azt is, hogy e munkálathoz 900 koronával ők maguk is hozzá járulnak. A városi tanács mai ülésén tárgyalta ezt a kérelmet és kiadta azt véleményezés végett a város főmérnökének.

— Tanítók mozgalma. A battonyai összes tanítók tegnap rendkívüli rögtönzött ülést tartottak, melyben elhatározták, hogy december 8-án Budapesten a tanítói fizetések rendezése tárgyában tartandó országos tanítói nagygyűlésen kivétel nélkül valamennyien megjelennek.

— Jövahagyott választás. Most két éve annak, hogy Makó város képviselőtestülete Zsiga Margitot, Zsiga János telekkönyvezetőnek leányát, választotta meg egyik megüresedett irnoki állásra. Ő

volt tulajdonképpen a városházán az első női tisztviselő. Némelyik városatyja sehogysem akart ebbe az ujjításba beleszólni és fel-lebbetkez ellene a miniszterig. A felebbezés azonban nem hozta meg a felebbezőknek a kívánt eredményt, azért Veress Sándor a közigazgatási bíróságnál emelt panaszát Zsiga Margit megválasztása ellen. A panaszirat sorsa is azonos eredménnyel járt, mint felebbezése. A közigazgatási bíróság ma ugyanis arról értesítette Makóváros polgármesteri hivatalát, hogy Veress Sándor panaszíratának elutasításával jóváhagyta Zsiga Margitnak megválasztását, ami igen helyes is, mert Zsiga Margit fényesen megfelelt annak a várákozásnak, melyet hozzá fűztek. Ő ugyanis a legszorgalmasabb és legügyesebb irnok a városházán, kire soha panasz, csak dicséret hangzott el felebbezői részéről. Maga a panaszos Veress Sándor sem sajnálhatja, hogy panaszát a közigazgatási bíróság elutasította, mert bizony jobb irnokot keresve ő maga sem talál Zsiga Margitnál.

— **Bezárt iskola.** A makói izraelita elemi iskolájának III-ik osztályában három difteritis megbetegedés fordult elő, ezért Paku Imre dr. városi főorvos bizonytalan időre bezáratta a Gerő Hermin tanítónő által vezetett harmadik osztályt.

— **Megtagadott kérelem.** Martonos Mihály és társai Czucor-ntcai lakosok utcájuknak téglajárdával való ellátása iránt folyamodtak Makóváros tanácsához. A kérelmet ma délelőtti ülésén tárgyalta a városi tanács, de kénytelen volt azt elutasítani, mert az aszfaltozásból kikerült téglák már mind elfogyott.

— **Közszemlére kitétt adókövetés.** A makói izraelita hitközség holnap, pénteken teszi ki 8 napi közszemlére az 1912 évre érvényes adókövetést. Akik adóikat sérelmezik e nyolc nap alatt akár írásban, akár szóban felszólámlással élhetnek.

— **A jászberényi törvényszék.** Úgy látszik mégis csak dűlőre jut a jászberényi törvényszék rég vajdó ügye. Abból az alkalomból ugyanis, hogy legközelebb tárgyalás alá kerül az újonnan felállítandó törvényszékek ügye, Jászberényben mozgalom indult meg, hogy a rég megígért törvényszék ügyében újabb nagy küldöttség menjen fei a kormányhoz és ezen célból az illetékes tényezők érintkezésbe lépnek gróf Apponyi Alberttel, mint a város országgyűlési képviselőjével. Apponyi, az egyik helyi lap értesülése szerint, kijelentette volna, hogy a küldöttség fölmentele főlőleges. miután *illetékes nyelven arról nyert biztosítást, hogy a jászberényi törvényszék felállítása befejezett dolog.* — Hát, jó, jó, de mi lesz a — *makói törvényszékkel.*

— **Vasárnapi teljes munkaszünet.** A makói ipartestület vezetősége mozgalmat indított a teljes vasárnapi munkaszünet keresztül vitele érdekében. A mozgalom támogatása céljából átiratot intézett a kereskedők együletéhez. Az átiratot tárgyalta a kereskedők együletének választmány legutóbbi ülésén és kimondta, hogy a mozgalmat nemcsak, hogy nem támogatja, sőt a mostani állapotok fenntartása érdekében agítál, mert a vasárnapi munkaszünet teljesességében csak úgy volna keresztül vihető, ha általánosan, országszerte behozatnék. Helyi intézkedés mellett a vasárnapi vevő közönség a szomszédos községekbe terelődnek és a makói elárúsítók érzékeny árokat szenvednének.

— **Föl a szent háborúral Resicáról írják;** Resicabányán az utóbbi

években nagyon sok mohamedán telepedett le. Nagyrészt Macedóniából, Albániából s nagy Törökországból szakadtak ide s cukorka- és bóza-elárúsítással foglalkoztak. Nagyon csendes, türelmes nép voltak, akiket tisztességük miatt mindenütt megkedveltek. Ezek a békés, csendes emberek az utóbbi időben — mióta az olasz-török háborúról tudomást szereztek — merőben megváltoztak. Csoportokban keresték fel a községi jegyzői hivatalát, előmutatták irataikat s megköszönve a községnek irántuk eddig tanúsított jóindulatát, kérték azoknak lebélyegzését, mert ők hazamennek, ők ugyanis azt hallották, hogy kilört a szent háború s nem akarják télenül nézni, hogy a talján az izlámon győzedelmeskedjék. Nincs már most Resicán egy mohamedán utcai árus sem, mind elment. Ki volt adva a jelszó: *Fel a szent háborúra!*

— **Nyolcszáz millió eserebogár.** Abaujvármegye pénzbeli jutalommal díjazta a eserebogár szedést. Most történt meg a végleges leszárolás a eserebogarak írtása dolgában. Eszerint az írtási művellet a megye területén kilenvenkétezer koronába került és hetvenkét vagon eserebogarat szállítottak be, ami körülbelül nyolcszáz millió eserebogárnak felel meg.

— **Garázdálkodó részeg ember.** M. Szücs Mihály makói napszámos az éjjel részeg állapotban Horváth Lajos gazdálkodó házában az ablakait boverte, miért is ellene botrányos részegségért és idegen vagyon rongálásáért az eljárást megindították.

— **Anyakönyvi hírek.** Elhaltak: Obert Anna Péntek Jánosné 69 éves, Borka Katalin özv. Ékes Istvánné 86 éves korában.

Esküvő után válás.

Alba Nevis kétnapos házassága.

— A férj revolveres merénylete.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, nov. 30.

Titokzatos, megmagyarázhatatlan családi tragédia történt tegnap a fővárosban. Egy két napos férj revolvert emelt a feleségére és önmagára, de a golyó egyikükben sem tett kárt. A tragédia érdekességét növeli az a körülmény, hogy a rejtélyes családi dráma egyik szereplője egy Aradról elszármazott poétaleány, Unger Illa, akit Alba Nevis név alatt ismer az ország publikuma.

Egy régi szerelmi regény ért véget szombaton délután, amikor Alba Nevis házasságot kötött egy mexikói egyetemi tanárral. Az esküvő után a fiatal pár a Royal-szállóban vett lakást, mert néhány nap múlva a férj állomáshelyére: Mexikóba akartak utazni.

Hétfőn korán reggel a fiatal pár szobájából heves vitatkozás hallatszott majd hirtelen felnyílt az ajtó s Unger Illa lélekszakadva robant ki a szobából s kétségbeesetten kiáltozott segítségért. A rémülten menekülő asszony nyomában volt a férj is, aki revolvert tartott a kezében s úgy ruhant a felesége után. A szálló személyzete a nagy kiáltozásra összefutott; ekkor a férj, még mielőtt megakadályozhatták volna, revolverét kétszer Unger Illára sűtötte. A golyók azonban nem találtak. Közvetlen ezután a férj maga ellen emelte a fegyvert s öngyilkosságot kísérelt meg, de a golyó célt tévesztett s csupán a nyakát horzsolta. Ekkorra azonban a dühöngő férjet a szállóbeliek lefogták és leesdensítették. Alba Nevis pedig azonnal összeesomagolta holmiját és haza költözött szüleihez.

A férj pedig még aznap beadta a válókeresetet felesége ellen. Hogy az összetűzés miből keletkezett, egyáltalában nem lehet tudni, mert az érdekeltek mindennemű felvilágosítást megtagadnak.

Közgazdaság.

A makói piacról.

Buza. A lefolyt hét irányzata állandóan lanyha volt. A lisztüzlet nem akar javulni, bár a kínálat is sok kívánni valót hagy maga után. A kilátások szilárdsága nem biztatók.

Kukorica. Bánáti, bácskai és temesi állomásokon bőségesen van kínálva és ezen állomásokon 7 frt., 7 frt. 20 krajcárjával a legszebb kukoricát lehet vásárolni. Az elhelyezés tekintve a megfogyott sertésállományra és az olcsó hizók arára, nagyban hátrányos. Helybeli piacunkon az árakat még mindig erősen nyomja a kereskedőknél felhalmozott sok romlott és fülledt kukorica, melyen kereskedőink nagy veszteség árán kénytelenek 5-6 forintjával tudni.

Zab, árpa megtartotta árát. **Vöröshagyma.** A hét elején Németországból erős hideget jelentettek. Ezért a kereslet élénk volt. Mig a hét közepén már csendesebb volt. Tudósításaink azonban biztatók. Beigiumból és Holiandiából, miután ott a készletek teljesen elfogytak. A spanyol hagyma is erősen fogyóban van és reméljük, amint amint egy erősebb hideget kapunk, a hagyma árakban okvetlen javulás fog beállani.

Fokhagyma csendes, kevés érdeklődéssel. Nagy baj, hogy a gyenge idő miatt nem tudják a német és lengyel gyárosok a kolbászt készíteni és így várnak még a vásárlással.

Dughagyma csendes és az idehozott török-dughagyma kezdi kiszorítani a mi hűres és jó dughagymáinkat. Szalonikiból egy cég 5 waggonnal nozatott Makóra.

Gabona árak:

Buza:	21-24.00	"
Kukorica:	15-16	"
Árpa:	16-17	"
Zab:	18-	"

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	13-14 K.
Foghagyma:	17-18 "
Petrezselyem:	16-17 "
Sárgarépa:	10-12 "
Dughagyma:	30-36 "

A hagyma árak 100 kilónként értendők.

Különleges pálinka-örjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka literje frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódisáqért szavatosságot vállal acég.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje Iritz Sámuel özv. cégnél.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (106)

XI.

A leányok rémes története.

Egy éjjel sikerült kilopózkodnunk a táborból anélkül, hogy az aszszonyok figyelmét magunkra vontuk volna, és leszaladtunk a partra azzal a szándékkal, hogy a tengerbe vetjük magunkat s véget vetünk életünknek, mely rosszabb volt a halálnál. Szerencsétlenségre csakhamar felfedezték távollétünket s épen mikor nyakig érő vízbe értünk, egy csapat dühös néger lerohant a partra, begázolt utánunk és kivonszolt bennünket.

Ez eset után teljesen oda volt minden szabadságunk és más helyre vittek bennünket. A nők világosan megmondták — úgy vettük ki a beszédükből, hogy ha valami bajunk esnék, okvetlenül halállal lakolnának érte.

Most, hogy nem hagyhattuk el többé a kis szélfogót, mely mendedékhelyet nyújtott a számunkra, minden időnket imádkozással töltöttük — halált kérve magunkra, mely megváltson bennünket szenvedéseinktől.

Engemet nagyon meglepett, hogy a nők, bár szintén meztelenek voltak, nem sokat szenvedtek a nagy hidegtől, mely időnkint uralkodott, később azonban megtudtuk, hogy valami zsiros agyaggal kenik be a testöket, mely valósággal beborítja őket.

A következő három hónap alatt a törzs folyvást változtatta a tanyáját s gazdáink minket is magával nurcolt és a legfelháborítóbb brutálitással bánt velünk. A feketék eledele, mely gyökerekből, kengnrubusból, kigyókból, hernyókból s más hasonló dolgokból állott, ropant undorító volt előtünk, és több napon határozottan vonakodtunk hozzá nyulni, remélve, hogy éhen halunk.

(Folyt. köv.)

Gyümölcs-fa

163 e l a d á s.

Ha biztos sikert akarunk elérni, úgy már most ne mulasszuk el a gyümölcsfák ültetését. Ezen okból előjegyezhetők a legfinomabb fajú alma, körte, barack, őszibarack, ringlő, befőzni való a r a n y a l m a, cseresnye és meggyoltványok, továbbá szabad földben nemesített 2 éves koronával bíró különféle fajú nemes rózsák, örökzöld thuyák, akácok, stb. BREUER ZOLTÁN mérnök makói belyonyomási faskolájából, ahol a kívánt fajok személyesen is kiválaszthatók. Megrendelések és előjegyzések elfogadtnak, úgy kint a helyszínen a faskolában, mint pedig BREUER ZOLTÁN „Orangyalhoz“ címzett gyógyszerárában (Telefon szám: 92.) Makón. A gyümölcsfák heti piacok alkalmával a püspökkert előtt beszerezhetők.

▲ Aki arcának üdeségét s kezének, fogának
fehérségét meg akarja tartani csak
szépségességeket használjon. Tubarózsa-krém az arc fényességét,
pattanásokat, arcráncokat megszüntet. Teljesen ártalmatlan!

Tubarózsa-kenőcs a legjobb sömör, szeplő és májfolt elmulasztására!

Tubarózsa-tej-lől az arc hófehér lesz!

Tubarózsa-hőlgypor, Tubarózsa-szappan, Tubarózsa-szesz, Tubarózsa kölni víz, Tubarózsa-hajszesz, Tubarózsa-illat stb.

Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növést legjobban elősegíti! o o o o o

Az őszülő hajnak eredeti szint ad a Hajrengátor!

»Salofor« a kéz- és lábizzadást legbiztosabban megszünteti!

Minden gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességek nagyraktára.

JENEI SZÉKELY LAJOS
gyógyszertára a »Szent István«-hoz
MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat mehozhatok!

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Kifőzött

törkölymag

soványdisznó és apró jószág-
nak való állandóan kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Gyomor baj nincs többé!

A szabadalalmazott

Kakukfű keserű háziszser

(elix. fum off.) néhány napi használat után teljesen megszünteti az étvágytalanságot, a hányingert, gyomoridegességet az oly gyakori gyomoriridgást, hasmenést és egyéb gyomoriridást. Hirtelen rosszullet és utazásoknál nélkülözhetetlen háziszser. Makón kapható.

WÉBER & BÁRÁNY

gyógyszertárban.
Egy kis üveg ára 30 fillér, nagy üveg 2 korona. - Vidékre 6 kis és 3 nagy üvegnél kevesebb nem küldetik.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a dugón és kupakon elí x.fimmar ffo védjegy rajta van.

Alkalmi és menyasszonyi ajándékok!

Figyelmes kiszolgálás!

Olcso árak!

Üveg- és porcellán szükségletét ne vegye meg addig, amig

Kocsis és Skopál

(Főtér, Böhm-házban) olcsó áráiról és finom áruiról meg nem győződik.

Készítünk képereteket a legegyszerűbbtől a legpazarabb kivitelig. — Elvállalunk lakásokat villamos bevezetésre és

[11] villamos csillárokkal

való felszerelésre. --- Tartunk raktáron: alpaka és ezüst használati cikket, diszműarut nagy választékban.

Kölcsön edények!

Épület üvegezés!

Kávéházi és vendéglői edények!

Tévedések elkerülése végett kérem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy a jelzett címre ügyelni sziveskedjenek.

„ÓRANGYAL“ disztemetkezési vállalat

Makó, Dessewffy-tér 4. szám. 00
(Kenyérpiac, főgimnázium mellett,
Tókey-féle házban). 0 0 0 0 0 0

Van szerencsém Makóváros és vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozni, hogy a Dessewffy-tér 4. sz. a. (Kenyérpiac, főgimnázium mellett, Tókey-féle házban) a mai kor igényeinek megfelelő

disztemetkezési vállalatot

170

rendeztem be, hol „Órangyal“ cég alatt fogom vezetni. — Felhívom a n. é. gyászoló feleknek szives figyelmüket, hogy „Órangyal“ disztemetkezési vállalatomban bárki is a legegyszerűbb osztálytól a legdíszesebb pompa-diszostályig bevásárolhat és továbbá még arra is felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy „Órangyal“ disztemetkezési vállalatomat a mai kornak megfelelően rendeztem be, hogy bármi is, ami előforduló gyász eseteknél csak szükséges, az nálam mindenkor beszerezhető, miért is üzletemben tartok mindenféle nagyságu és színezésű érc-koporsót, azonkívül minden festésű fa-koporsókat, valamint behuzott fehér- és színes selyemmel, bársonnyal, brockát- és sima atlasz szaténokkal és polituros tölgyfa-koporsókat, egyszermind tükörfényes nickel ércel behuzott és színezett köves koporsókat stb. Szóval újabbnál újabb festésű és behuzatu koporsókat a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig készítek el és mindenkor a legolcsóbb versenyáron. Kész szemfedők, párnák, madracok és kész halottí ruhák minden színben és nagyságban üzletemben kaphatók.

Fejfék és sirkeresztek minden nagyságban. Szenfedők atlasz selyem, gáz, dusches, bobinet és Pougé, brockát és sima atlasz szatén, perckál, valamint templom oltári csipkékből. — Minden minőségű és színezésű sirkoszoru-szallagok, szóval minden, ami a temetéshez szükséges és így lehetővé teszem, hogy a nagyérdemű gyászoló közönségnek a legolcsóbb áron számíthatok, eltekintve mindent, mivel semminemű fáradságot, készitési díjat fel nem számítok, mivel mindent saját magam készítek el. — Magy és dus választékban tartok érc, művirág, élő preparált sirkoszorukat minden szín- és nagyságban, valamint külön megrendelésnél élő virágokból is készítek. — Végül felemlitem a nagyérdemű gyászoló közönségnek, hogy mindennemű gyászkelméből is dus raktárt tartok és gyász esetek bevásárlásánál mélyen leszállító árakon számítok gyászruhának valót és fekvte gyász-selyem-, szövet- és ternókendőket, valamint fekete szélű gyász zsebkendőket, gyászfátyolokat azért, hogy vevőimnek kedvezhesek és hogy mindazok, kik »Órangyal« disztemetkezési vállalatomat bármikor előforduló gyász esetekben felkeresik, bizalommal és a legnagyobb meglegedésükkel távozhassanak el a nagyérdemű gyászoló felek üzletemből.

o Hullaszállitást és exhumálást az ország bármelyik részéről elvállalok. o

Előforduló gyász esetekben kérve a nagyérdemű gyászoló vevőközönségnek becses párfogásukat, mély tisztelettel:

„Órangyal“ disztemetkezési vállalat,

özv. G Y U R I K L A J O S N É tulajdonos.

Előforduló gyász eseteknél meghívásra házhoz is kimegyek. — Kis temetéseket 5 koronától feljebb, nagy temetéseket 20 koronától feljebb.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett müintézetében Makón.

Egyszerű és pompa-diszravatalozásért és gyász kocsijaimért külön díjat nem számítok fel.

Elvállalok temetéseket a legegyszerűbb osztálytól a legdíszesebb pompa-diszostályig gyorsan és pontosan, szolid áron.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

A vevőközönség figyelmébe.

Ha szép, jó-uj árut olcsóért akar

vásárolni, úgy ne mulassza el az olcsóságáról híres „Mengasszonyhoz“ címzett

rőfös- és divatáru üzletet

felkeresni a Dessewffy-téren, Makói Ujság bérházában, (püspökkertel szemben), ahol minden e szakmába vágó cikkek igen izléses választékban kaphatók és így mindenki saját érdekében cselekszik ha ruha szükségletét a fent nevezett cégnél szerzi be.

Egy próba vásárlás mindenképp meggyőző.

19

Szolid árak.

(6)

Egy jó órát szerezhetsz magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett.

Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalékos árengedmény. Erős vasúti és munkás órák pontosan beszállítva jóállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

(20)

Hirdetmény.

Az Egyesült Makói Hagyma és Zöldségtermelő Kertészek Értekesítő Szövetkezete ezennel közhirre teszi, hogy a felügyelő bizottság két tagjának lemondása folytán a hiányos számú felügyelő-bizottság kiegészítése, illetőleg 2 tag újból való választása céljából

rendkívüli közgyűlés

összehívása vált szükségessé, mely 1911. évi december hó 3-án délelőtt 9 órakor az (Erdeky-féle vendéglőben) fog a következő tárgysorozattal megtartatni:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
2. A felügyelő bizottság 2 tagjának választása.

Felhívatnak tehát a szövetkezet tagjai, hogy minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek, hogy az alapszabályok 30. §-a értelmében a közgyűlés határozatképes legyen.

Makó, 1911. nov. hó 18.

Pintér Miklós s. k.,
elnök.

Megjegyzés: Szavazás meghatalmazás útján is gyakorolható, de legfeljebb csak 5 szavazat erejéig. Meghatalmazás csak tagoknak adható! (35. §.) — Ha a közgyűlés nem határozatképes, 14 nappal későbbre új közgyűlés hívandó egybe, amely azután feltétlenül határozatképes (34. §)

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar **a Makói Független Ujság** hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Egy gyors pillantás után az étlapra, a kés hegyével két vagy három élekre mutatni és csak azt az egyetlen szót mondta:

- Bort!

Nem sokáig tartott s az étvágygerjesztő konyhailatok, a helyiség meleg kényelme és pompája, a kristályok csillogása, valamint a kitűnő medoci bor első párái a boldog önfeledtség amaz állapotába juttatta a bárót, mel ben az ő papocskája nem létezett többé számára. A gondolatok szétfolytak a bizonytalan űrben, az egész ügy ködben oszlott fel, mint álom a hajnali szürkületben.

Ebéd után egy pillanatra belépett a San Carlo színházba, hol elég rühető Aidát adtak; majd tíz órában észébe jutott, hogy Usili a klubban vár rá.

A pár tag, kik az apró játékasztaloknál szanaszét ültek, hidegen, csaknem megvetően fogadta; de Usili, ki protekciója alá vette őt, hangosan így szólt:

- kedves barátim, Santatusca tisztességes fickó! Eljött, hogy száz lirát nyerjen tőlem és általában még egyszer szerencsét próbáljon. Azt állítja, hogy az ördög az ő pártján van.

- Csak egy kis kölyök ördög, a legeslegutolsó, - felelte erőltett nevetéssel a báró s így derűltégre hangolta mindazokat, kik éppen nyereségben voltak.

Tizenegy órakor már tízezer lirát nyert.

Usili boszusan kapricirozta magát, egyre hevesebben tett és vesztett folyvást. Valóban majdnem úgy volt, hogy hinni kezdett az ember az öreg Faust mondájában.

Éjfél után egy órakor még mindig kártyázott a báró és még mindig nyert.

Uovábbá megtalálta a Sacro-Monte igazgatójának nyugtatóványnak arról a tizenötezer liráról, melyel ő az intézetnek tartozott. A jó ember tehát megkimélte őt attól a kellemetlenségtől is, hogy maga menjen az alap igazgatóságához s attól a még nagyobbtól, hogy a pénz eredetét kimutassa.

Spiano Vicotól is volt egy levél, mely e képen hangzott:

„Az adminisztrátorom tudatta velem, hogy főtisztelendő ur ki akar váitani tőlem egy tízezer lirás jelzalogot, mely részemről a Santafusca villán fekszik. Ami engemet illet, nekem semmi kifogásom ne lenne elene; előbb azonban a báró urral és Orboni fizetómesteremmel tessék értekezni . . .“

A báró meghökkent. Ez a körülmény eshetőleg puhatolozásokra vezethet.

Spiano márki sokkal könnyelműbb ember volt, semhogy komoly ügyletekkel foglalkézzék, de annyi mindenesetre meg kellett neki érteni, hogy egy szép summa készpénz többet ér egy mítsem jövedelmező jelzalognál.

Misem volt tehát természetesebb, mint hogy ha a Don Cirillo hosszabb ideig nem ad életjelt magáról, udakozógni fog egy ember holléte után, ki neki oly szép ajánlatot tett.

Ha azután nem találja őt sem a megjelölt lakcim alatt, sem általában Nápolyban, esetleg feltételezheti, hogy ő, Santatusca, tud a dologról s a legelső alkalommal kérdezősködni fog tőle.

Ez egy kis lyuk volt az ő biztonságának épületén, melyet idejében be kellett tömni, ha nem akarja, hogy az egész veszélybe jusson. De hogy fogjon ehhez?

